

Saksframlegg

Arkivsaksnr : 21/00445-2

Saksbehandler: Sigrun Pettersborg Næringspolitisk

Norges Bondelags prioriterte saker 2021-2022

Vedtak:

Styret i Norges Bondelag viser til bruddet i årets jordbruksforhandlinger og årsmøtets vedtak om å prioritere inntektskampen framover. Det neste arbeidsåret vil arbeidet med å løfte inntektene betydelig bli den viktigste saken for hele organisasjonen. Det innebærer særlig innsats i forbindelse med stortingsvalget, nytt inntektsmål, endringer i grunnlagsmaterialet, faglig og politiske arbeid med forutsetningene for økt inntekt og grundige forberedelser til jordbruksforhandlingene i 2022.

I tillegg vil styret peke på behovet for medlemsverving og styrke organisasjonsarbeidet etter unntakssituasjonen med korona.

For øvrig legges vedlagte saksnotat til grunn for arbeidet i lokallaga, i fylkene og sentralt det kommende arbeidsåret.

Administrasjonen får i oppgave å lage et system for oppfølging og etterprøving av målene i prioriterte saker.

Saksutredning

Organisasjonens prioriterte saker er de sakene som krever en ekstra innsats i perioden fram til årsmøte i 2022, i tillegg til løpende drift i tråd med årshjulet i organisasjonen og relevante saker som dukker opp. De prioriterte sakene tar utgangspunkt i NPP eller andre strategier og vedtak, men ikke alle punkter fra NPP blir prioritert neste arbeidsår.

Dokumentet er delt inn i:

- næringspolitikk, marked, areal og bærekraft (kap 1)
- organisasjonsarbeid (kap 2)
- kommunikasjon (kap 3)
- medlemsservice/hverdagsbondelaget (kap 4)

Norges Bondelags prioriterte saker er også grunnlaget for fylkes- og lokallagas arbeidsplaner og prioriterte saker.

En viktig milepæl og et mål for det politiske arbeidet i høst er knytta til stortingsvalget. Det vil prege arbeidet i mye av organisasjonen fram til september og under eventuelle regjeringsforhandlinger. Det prioriterte arbeidet for 21/22 vil likevel være oppfølging av en ny regjering, uavhengig av sammensetning.

1 Offensiv næringspolitikk

Inntekt - marked, verdiskaping og økonomiske vilkår

Økt verdiskaping i landbruket og økte inntektsmuligheter for våre medlemmer er alltid en prioritert sak. Fra årsmøtet har vi med kravliste til ny regjering, som også er en god oppsummering av oppgaver innafor arbeidet for økte inntektsmuligheter. I tråd med nytt næringspolitisk program er økt norskandel og et størst mulig marked for norske landbruksvarer sentrale mål.

Mål	Mål for perioden	Kilde
Økte inntektsmuligheter for landbruket for å tette inntektsgapet.	Jf 5 krav til ny regjering; inntekt på nivå med andre – Få vedtatt en opptrappingsplan for inntekt.	Årsmøtesak/NPP
	Sørge for at NOU-arbeidet om grunnlagsmaterialet resulterer i konkrete endringer.	Årsmøtesak
Norskandelen i mat og fôr skal økes i alle produksjoner.	Økt selvforsyning – Påvirke myndighetenes arbeid med nye kostråd slik at forbruket av sunn og bærekraftig norsk mat øker.	Bærekraftstrategi
	Følge opp «Grønn innovasjon og vekst» - sikre fortsatt felles satsing.	NPP
	Innføring av krav om opprinnelsesmerking, og økt bevissthet rundt opprinnelse på storhusholdningsmarkedet, som restauranter, kantiner og catering.	NPP
Styrke importvernet	Gjennomslag for felles krav fra landbruket om mer fleksibel bruk av krone og prosenttoll for å ta vare på importvernet.	NPP
Styrke bondens posisjon i verdikjeden for mat, slik at bonden får sin rettmessige andel av verdiskapningen i verdikjeden for mat og drikke	Fortsette alliansebygging og følge opp arbeidet med å bedre konkurransen i dagligvarehandelen, gjennom: <ul style="list-style-type: none"> - Sikre tilgang på grossist- og distribusjonstjenester på like vilkår for aktørene i verdikjede for mat- og drikke - Sikre like vilkår i konkurransen mellom leverandørenes produkter og dagligvarekjedenes egne merkevarer. 	NPP
	Distribusjonstilskuddet fases ut, og de konkurransefremmende tiltakene flyttes ut av PU-ordningen.	NPP
	Videreutvikle verktøykassa for markeds- og produksjonsregulering, og styrke/sikre omsetningsrådets uavhengige rolle.	NPP
Øke verdiskaping over hele landet.	Realisere investeringspakke utafør jordbruksavtalens ramme, inn som post på statsbudsjettet for 2022.	NPP

	Fastsette videre arbeid med Inn på tunet i Norges Bondelag etter nedleggelse av det faste utvalget, som ivaretar våre medlemmers interesser og IPTs tilknytning til landbruket	Styrevedtak høsten 2020
--	--	-------------------------

Areal – landbruket skal bruke hele landet

Arealbruk og et landbruk over hele landet er avhengig av et størst mulig marked for norske landbruksvarer. Vi jobber for rammebetingelser som gir framtidstro og utvikling hos små og mellomstore bruk over hele landet. For å ivareta et landbruk over hele landet må politikken tilpasses landet for å sikre bruk av jord- og beiteressursene, variasjon av bruksstruktur og geografisk produksjonsfordeling. Beite på inn- og utmark utgjør en stor andel av arealressursene for husdyrproduksjonen i Norge. Vi ser videre en økende tendens til konflikt med hytteeiere og friluftsliv. Dette har særlig sammenheng med mindre kunnskap om og forståelse for landbruk, i dag enn tidligere.

Mål	Mål for perioden	Kilde
Sikre landbruk over hele landet og en variert bruksstruktur.	Få på plass tak og trappetrinn i alle produksjoner.	NPP
Rovviltpolitikken og – forvaltningen må sikre beiting og bærekraftig utnyttelse av inn- og utmarka, både utenfor og innenfor rovdyrsonene. Som et minimum må Stortingets rovviltforlik følges opp av forvaltningen.	Kvalitetssikre bestandsestimater slik at de stemmer over ens med den faktiske størrelsen til rovdyrbestandene.	NPP
	Tilby en beredskapsplan for fylkene for situasjoner med rovdyrskader og skadefelling.	Styresak august 21
	Redusere jervebestanden ned til stortingets bestandsmål på 39 årlige ynglinger. Øke kompetansen hos jervejegere. Motivere jegere med vederlag for felling. Statens naturoppsyn må ha som oppdrag å felle jerv i lisensjakta.	NPP
Øke planteproduksjonen og produksjonen av proteiner.	Utvikle helhetlig korn- og proteinstrategi innen 2022 i regi av kornutvalget.	NPP
	Vurdere/finne nye virkemidler for mer og bedre grovfôr fram mot jordbruksoppkjøret 2022.	NPP
	Redusere avlingsskader gjennom gåseprosjektet, og forsterka innsats for å redusere hjortebestand og rein på innmark.	NPP
Jordvernet må styrkes.	Sørge for at dispensasjonsadgangen i Jordlova begrenses slik at omdisponeringen reduseres vesentlig og lokalt jordvernarbeid får gjennomslag i konkrete saker.	NPP

Eiendomsregelverket må styrkes for å sikre lokalt eierskap og bruk av arealressursene.	Adgangen til å erverve en landbrukseiendom for aksjeselskaper og andre selskaper med begrenset ansvar, må strammes kraftig inn.	NPP
--	---	-----

Et bærekraftig landbruk

Bærekraft er et nøkkelbegrep for nytt næringspolitisk program, og dette er konkretisert gjennom Norges Bondelags bærekraftstrategi. Der er norsk matproduksjons bidrag til FNs bærekraftsmål definert, og det er satt en retning for hvordan norsk matproduksjon skal bli mer bærekraftig fram mot 2030.

Klima er en viktig del av bærekraftsarbeidet, der vi legger til grunn klimaavtalen med staten og klimaplanen som er lagt for å oppnå måla der. Norske bønder skal produsere i et klima i endring, det krever godt tilpassa risikohåndteringsverktøy. Som oppfølging av jordbruksoppjøret i 2021 skal det settes ned en partssammensatt arbeidsgruppe som skal vurdere hvordan virkemidlene i landbrukspolitikken best kan innrettes for å ivareta og balansere hensynene til de landbrukspolitiske målene med klima- og miljømål. Dette arbeidet må det settes av ressurser til helt fram mot ferdigstillelse ved utgangen av 2022, for å sikre at landbrukets interesser ivaretas.

Arbeidet for å oppfylle årsmøtevedtaket om null-visjon for brudd på god dyrevelferd fortsetter og er aktualisert, for å sikre tillit til norsk landbruk og husdyrhold.

Mål	Mål for perioden	Kilde
Bedre dyre- og plantehelse og dyrevelferd i norsk landbruk ytterligere.	Fullføre arbeidet med å lage og ta i bruk dyrevelferdsprogram i alle husdyrproduksjoner.	NPP
	Gjennomføre pilot for erfa-ringer på gris.	
	Følge opp arbeid med evt Stortingsmelding om dyrevelferd inkludert forberede tallmateriale som synliggjør økonomiske konsekvenser av ulike tiltak.	Prop 200S 2020-2021
	Arbeide for felles nordisk sertifisering av plantevernmidler.	NPP
Øke norskandelen for økologiske produkter	Ivareta norsk produksjon ved iverksetting av nytt regelverk for økologisk produksjon gjennom høringer, regelverksutvalgsmøter og utredninger.	
	Få gjennomslag for 25% vekst i økologisk produksjon, videreføring og salg.	NPP og styrevedtak
Skolering av arbeidsgivere i landbruket, trinn 2	Dekke behov for kompetanseoppbygging blant bønder som arbeidsgivere, gjennom å utvikle kurs trinn 2. høsten 2021.	Bærekraftstrategi
Gode sosiale forhold og likestilling i landbruket.	Nedsette et utvalg som skal bygge kunnskap og informere om rettigheter og ordninger spesielt rundt svangerskap og fødsel. Utvalget skal foreslå endringer i eksisterende ordninger og evt nye tiltak.	NPP
Innfri klimaavtalen og gjennomføre klimaplanen. - Bruke mer og produsere mer fossilfri energi - Øke karbonbindingen	Sikre finansiering for klima- og miljøløsninger på den enkelte gård, blant annet gjennom etablering av et klima- og miljøfond for jordbruket og andre støtteordninger utenfor jordbruksavtalen.	NPP, Klimaplan
	Belønne de som tar i bruk klimakalkulatoren for å redusere utslipp fra egen gård.	NPP, Klimaplan
	Revidere landbrukets klimaplan	Klimamøtet
	Stimulere til økt bruk av biodrivstoff i jordbrukets maskinpark, uten at det går på bekostning av lønnsomheten i gårdsdrifta.	NPP, Klimaplan
	Få myndighetene med på å styrke lønnsomheten i biogassproduksjon både i store sambehandlingsanlegg og i mindre skala. Dette gjelder både tilbuds- og etterspørselssiden.	NPP, Klimaplan
	Øke karbonbinding i jord blant annet gjennom økt beitebruk, og alternative metoder for jordarbeiding samt bruk av fangvekster og biokull.	NPP, Klimaplan
	Landbrukets klimautfordringer må ivaretas, erstatningsordningene må forbedres og tilpasses lokale forhold.	Gjennom arbeidet i arbeidsgruppen som går gjennom avlingsskadeordningen, sikre jordbruket forbedrede og godt tilpassa erstatningsordninger. Orienter styret om status og forankring i egen styresak.

Ny fordelingsnøkkel for regionale miljøprogram	Gjennom arbeidet i partssammensatt arbeidsgruppe som går gjennom fordelingen av midlene til RMP komme frem til en fordelingsnøkkel som ikke innebærer en betydelig omfordeling av midler mellom fylker, og som gjør det mulig å gi støtte til aktuelle klima- og miljøutfordringer i det enkelte fylke.	
--	---	--

2. Sterkere organisasjon

Bondelaget er den sentrale aktøren i utforming av landbrukspolitikken i Norge. Det er nødvendig med møteplasser for meningsbrytning både sentralt i Bondelaget, på fylkesnivå og i lokallaga. Organisasjonen er også avgjørende for å ivareta medlemmenes interesser i møte med omverdenen, og ved små og store kriser som rammer medlemmene.

Det er nå viktig å bygge opp de fysiske møteplassene igjen etter koronakrisa, samtidig som vi utnytter de digitale plattformene vi har lært oss. Digitale møter kan ikke erstatte de fysiske møtene, men kan være svært viktige i kompetansebygging for å gi mulighet til deltakelse for grupper som eller ikke ville ha deltatt, og for mer samarbeid og kontakt på tvers av geografi og ulike nivå i organisasjonen. Dette kan gi en organisasjon med et enda sterkere medlemsdemokrati.

En sterk organisasjon fordrer et høyt medlemstall. Måltallet for medlemmer i 2021 er 62 500. Det settes ekstra trykk på medlemsverving kommende arbeidsår. Å beholde eksisterende medlemmer er like viktig som å verve nye. Måten vi kommuniserer med egne medlemmer skal derfor få større oppmerksomhet. Det er nødvendig at egne medlemmer får god informasjon om gjennomslag Bondelaget får.

Mål	Mål for perioden	Kilde
Bondelaget skal være en minst like sterk organisasjon som før etter at pandemien er over.	«Vi bygger Bondelaget» videreføres. Prosjektet har egen tiltaksplan.	
	Lokallagsarbeidet prioriteres høyt fra nasjonalt og regionalt nivå.	OU-prosess
	De digitale mulighetene som finnes utnyttes, og lokallaga får bistand til å ta dem i bruk.	
	«Lokallagsskolen» gjenopptas. Alle lokale tillitsvalgte skal få tilbud om kurs i landbrukspolitik og organisasjonsarbeid.	
	Arrangere Bondelagkonferanse oktober 2021	Styrevedtak juni 2021
HMS og beredskap	Utvikle og vedta strategi for HMS og beredskap i landbruket	NPP
	Gjenoppta samarbeidet med relevante	

	organisasjoner om forebygging av uhelse hos bonden, for blant annet å forebygge dyrevertragedier.	
	Alle medlemmer som opplever kriser skal få tilbud om bistand fra lokallag, Norges Bondelag sentralt ved behov, NLR HMS og lokal helsetjeneste.	NPP
	Revidere og utvikle verktøyet «Tryggere Sammen». Oppfordre lokallag til å ta verktøyet i bruk for å bedre beredskapen i egen kommune.	
Økt trykk på vervearbeidet.	Nå vervemålene for 2021 og 2022 ved å gjennomføre vervetiltak etter metodikk utviklet i prosjektet «Tørre å spørre».	
Bedre internkommunikasjon	Gjennomgang av kanalene for interninformasjon vi bruker i dag. Tettere samhandling mellom ekstern- og internkommunikasjonen	

3 Økt forståelse for landbruket

Valget av ny regjering til høsten kommer til å prege kommunikasjonsarbeidet det kommende arbeidsåret, og hvordan vi får synliggjort våre krav og jobbet fram tilslutning til politikken til Bondelaget. Det blir viktig å vedlikeholde og øke støtten som næringen opplevde for vårt budskap og hovedkrav gjennom våren 2021. Når bonden og verdien av hva landbruket bidrar med oppleves som relevant for folk, er opinionen villig til å støtte næringas krav for å styrke norsk matproduksjon.

Det er noen saksområder som vil kunne få økt betydning i det kommende året, et av dem har preget siste del av våren. Det handler om bærekraft hvor dyrevelferd og klima er viktige områder.

Måten kommunikasjonsarbeidet blir gjennomført på, endres i takt med utviklingen av aktuelle kanaler for å nå fram til målgruppene våre. Det gjør, i tillegg til nye politiske omgivelser, at vi bør etablere en ny kommunikasjonsstrategi i organisasjonen vår.

Kommunikasjon

Kommunikasjonsarbeidet skal både støtte opp om næringspolitiske prioriteringer for å bidra til å nå målene i næringspolitisk program, og skal bidra selvstendig til å få oppmerksomhet om aktuelle saker for Bondelaget.

Denne jobben er en integrert del av oppgaven med å øke forståelsen for og innsikten i landbruket, og måten maten blir produsert på. Saksområdene er inkludert i oppgaven nedenfor som handler om et aktivt mediearbeid og det å finne aktuelle allianse- og samarbeidspartnere.

Mål	Mål for perioden	Kilde
Øke Bondelagets tilstedeværelse i sosiale kanaler gjennom opplæring	Ha digitale kurs i strategisk bruk av sosiale medier for lokallag og fylkene.	Styrevedtak
Styrke omdømmet til Bondelaget / landbruk	Ferdigstille ny kommunikasjonsstrategi som bl.a. -definerer mediekanaler -definerer roller og oppgaver innenfor kommunikasjon til hvert nivå i organisasjonen -omfatter internkommunikasjon	Styrebehandling
Støtte næringspolitisk prioritering av målet om inntektsløft	Bidra til økte inntektmuligheter gjennom å: - Profilere #landbruksløftet - Løfte fram de fem kravene til kommende regjerings-plattform - Få fram hva landbruket bidrar med og skaper av verdier	Årsmøtevedtak NPP
Støtte sentrale næringspolitiske prioriteringer for å få gjennomslag for mål i næringspolitisk program.	Støtte opp om tiltak på sentrale områder som blant annet økt norskandel i mat og fôr, og dyrevelferd gjennom å: -ta opp tema om opprinnelsesmerking -øke kunnskapen om og mulighetene for økt norskandel -synliggjøre og få støtte til dyrevelferdsprogram	NPP Marked, verdiskaping og økonomiske vilkår
Gi forbruker og samfunn større forståelse for og innsikt i	Kommunisere ærlig og åpent om bærekraften i norsk landbruk, med særlig vekt på hvordan	NPP Samfunnsoppdrag

landbruksproduksjon gjennom åpenhet, kunnskapsformidling og tilstedeværelse i debatter.	dyra har det og måten maten blir produsert.	
	Ha et aktivt mediearbeid for redaksjonell synlighet, få saker på dagsorden og definere aktuelle saker i debatten.	
	Vurdere aktuelle alliansepartnere for felles budskap og tiltak.	
	Videreutvikle konseptene og øke oppslutningen om webinarer, POD, live-sendinger, Bonde-TV og Åpen Gård.	

4. Hverdags-Bondelaget leverer

Norges Bondelags har en svært viktig oppgave i å bistå medlemmer når de møter utfordringer i hverdagen knyttet til lovverk, forvaltning eller andre små og store hindringer for den enkeltes næringsutøvelse. Dette er viktig for å sikre medlemstilfredsheten. Med utgangspunkt i konkrete henvendelser bistår vi medlemmene både i enkeltsaker og gjennom oppfølging av regelverksutvikling. Vi har også en viktig pådriverrolle for å synliggjøre og få endret forhold av stor betydning for den enkeltes yrkesutøvelse.

Medlemmene har et økende behov for veiledning, bistand og støtte, i en tid med stadig større fokus på landbrukets driftsmetoder, tøffere leverandørbransje og konkurranse om arealene.

RJS skal utvikle og selge fysiske og digitale kurs til tilbydere av tjenester rettet mot landbruket, med særlig vekt på regnskapskontor og økonomirådgivere.

Norges Bondelag skal tilby digitale seminarer for kunnskapsbygging blant tillitsvalgte og medlemmer.

Mål	Mål for perioden	Kilde
Støtte medlemmer i enkeltsaker som har store konsekvenser for den enkelte	Være der for enkeltmedlemmer og grupper av medlemmer som utsettes for klare urimeligheter fra f.eks. forvaltning, leverandører eller aktivister. Få på plass en enkel og praktisk veileder for medlemmer som er utsatt for aktivister og (ulovlig) aktivitet slik at deres interesser kan ivaretas.	
Gi god landbruksfaglig og	Sette av ressurser til oppfølging av økende	

juridisk veiledning til medlemmene.	antall medlemshenvendelser.	
Arbeide for bedre vilkår for landbruksnæringen.	Arbeide for endring av regelverk, avtaler med videre for å ivareta våre medlemmers interesser, når dette slår særlig uheldig ut for medlemmene.	
Kompetanseheving for bondens rådgivere og medlemmer	Gjennomføre faste årlige kurs og utvikle relevante nye kurs når behov oppstår.	
Risikoavlastning for medlemmer	Arbeide for at våre samarbeidspartnere og andre relevante miljøer tilbyr klimatilpassede forsikringer offentlige ordninger ikke strekker til.	Supplerende til fellesordninger/statlige ordninger.